

Lietuvos
pramonininkų
konfederacija

GAUTA
18 m. 11 mėn. 23 d.
ER-14162

A. Vienuolio g. 8, Vilnius
Tel.: 8-5 2431067
sekretoriatas@lpk.lt
www.lpk.lt

ORIGINALAS SIUNČIAMAS NEBUS

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai
Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai

Kam 2018-11-22 Nr. S. 239

Žiniai

Kopija

2018-11-23

Teisingumo ministerijos kanclerė

DĖL LR LOBISTINĖS VEIKLOS ĮSTATYMO PAKEITIMO

Lietuvos pramonininkų konfederacija susipažino su LR lobistinės veiklos įstatymo pakeitimo įstatymo projektu Nr. 18-10233(2) ir siūlo jį tobulinti atsižvelgiant į toliau pateikiamas argumentus.

Projekto 7 straipsnyje yra pateiktas sąrašas veiklų, kurios nelaikomos lobistine veikla. Šis sąrašas yra sudarytas dviem kriterijais – pagal subjektą ir pagal veiklą.

Įstatymo projekte pagal subjekto kriterijų kai kurių asociacijų veikla nelaikoma lobistine veikla:

- asociacijų, kurios veikia pagal specialiuosius įstatymus, vykdoma veikla (7 punktas), pvz. advokatūra, įvairūs rūmai ir pan.;
- asociacijų, kurios yra nevyriausybinės organizacijos, vykdoma veikla (11 punktas).

Kitos asociacijos į išimčių pagal subjektą sąrašą nėra įtrauktos, t.y. jų veikla yra potencialiai lobistinė.

Atkreiptinas dėmesys, kad 7 punkte paminėtos asociacijos iš esmės niekuo nesiskiria nuo kitų asociacijų. Greta įprastinių visoms asociacijoms būdingų funkcijų jos vykdo joms deleguotą savivaldos funkciją (pvz. atestavimas, licencijavimas, duomenų tvarkymas ir pan.), tačiau ši funkcija savo prigimtimi yra visoms asociacijoms būdinga funkcija (veikimas visuomenės ar tam tikros jos grupės interesais), nes priešingu atveju negalėtų būti deleguota asociacijoms. Didelė dalis asociacijų vienokia ar kitokia apimtimi vykdo savivaldos funkcijas, tik tos funkcijos nėra valstybės reglamentuojamos.

11 punkte paminėtos asociacijos taip pat nesiskiria nuo kitų asociacijų, išskyrus neesminius skirtumus – negali turėti nariais juridinių asmenų daugiau kaip 1/3 ir veikia šiek tiek siauresnėje srityje nei kitos asociacijos (pvz. negali įgyvendinti vien tik religijos tikslų arba atstovauti išimtinai tik darbdavių).

Specialiųjų įstatymų asociacijoms suteikti papildomi požymiai ar papildomas jų veiklos reglamentavimas nepakeičia asociacijų prigimties ir neturi jokio teisinio bei loginio ryšio su įtakos teisėkūrai darymu. 7 ir 11 punktuose paminėtos asociacijos, vertinant įtakos teisėkūrai požiūriu, nėra niekuo išskirtinės nei kitos asociacijos. 7 ir 11 punktuose paminėtos asociacijos gali daryti įtaką teisėkūrai lygiai taip pat, kaip ir likusios asociacijos – įtakos teisėkūrai atžvilgiu visos asociacijos yra vienodos.

Pažymėtina, kad įstatymo projekte siūlomu reguliavimu visoms Lietuvoje veikiančioms asociacijoms taikomas nevienodas teisinis režimas, nors visos asociacijos savo prigimtimi (nesiekia pelno), veiklos

tikslais (veikia visuomenės ar tam tikros jos grupės interesais) bei juridinio asmens formos nulemtais ypatumais yra iš esmės vienodos.

Lietuvos pramonininkų konfederacijos nuomone, tokiu reguliavimu pažeidžiamas Konstitucinis asmenų lygybės prieš įstatymą principas, kadangi nėra jokio objektyvaus būtinumo ir pagrįsto kriterijaus, kad asociacijoms taikyti nevienodą teisinį režimą – vienu asociacijų veiklą laikyti potencialiai lobistine, o kitų ne.

Atsižvelgiant į paminėtas aplinkybes, siūlome į lobistinės veiklos išimčių sąrašą įtraukti visas asociacijas.

Tuo tikslu įstatymo projekto 7 straipsnį papildyti nauju 12 punktu, išdėstant jį taip:

„12) kitų asociacijų, kurios nepatenka į šio straipsnio 7 ir 11 punktuose nurodytų asmenų sąrašą, veikla.“

Patikslinus projektą, asociacijos bus laikomos ne lobistais, bet asmenimis, kurie daro įtaką teisėkūrai, todėl turės įsirašyti į tokių asmenų sąrašą, kuris numatytas LR teisėkūros pagrindų įstatymo projekte.

Toks reguliavimas atitiks Konstitucinį asmenų lygybės prieš įstatymą principą ir teisingiau atspindės asociacijų veiklos prigimtį.

Pagarbiai

Vykdomasis direktorius

Ričardas Sartatavičius

TRANSPARENCY INTERNATIONAL LIETUVOS SKYRIAUS SIŪLYMAI DĖL LR LOBISTINĖS VEIKLOS IR TEISĖKŪROS PROCESŲ SKAIDRINIMO TEISINIO REGULIAVIMO

Išanalizavę Lietuvos Respublikos lobistinės veiklos įstatymo pakeitimo įstatymo projektą Reg. Nr. 18-10233(2) (toliau – Lobistinės veiklos įstatymo projektas) ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo papildymo 5¹, 5² ir 5³ straipsniais įstatymo projektą Reg. Nr. 18-13051 (toliau – Teisėkūros pagrindų įstatymo projektas), manome, kad ankstesnės redakcijos Lobistinės veiklos įstatymo pakeitimo įstatymo projektas (Reg. Nr. 18-10233) sudarytų sąlygas veiksmingiau didinti skaidrumą teisėkūroje, sukurtų tinkamesnes sąlygas skaidrinti įtaką politikams ir kitiems sprendimų priėmėjams, kylančią iš verslo subjektų ir asociacijų. Atsižvelgiant į tai, kviečiame grįžti prie šio įstatymo projekto tobulinimo numatant, kad lobistų sarašas sudaromas savanoriškumo pagrindu, neatsisakant nuostatų dėl pareigos deklaruoti savo veiksmus ne tik lobistams, bet ir kitiems lobistine veikla vykdančioms asmenims, galimai Teisėkūros pagrindų įstatyme ar Nevyriausybinų organizacijų plėtros įstatyme numatant galimybę nevyriausybinėms organizacijoms deklaruoti savo daromą įtaką teisėkūrai supaprastintu būdu.

Tiek nusprendus persvarstyti ankstesnį Lobistinės veiklos įstatymo pakeitimo projektą, tiek ketinant tobulinti pastaruosius Lobistinės veiklos įstatymo projektą ir Teisėkūros pagrindų įstatymo projektą, teikiame toliau išdėstytus pasiūlymus.

1. Dėl pareigos politikams ir kitiems sprendimų priėmėjams deklaruoti jų atžvilgiu vykdomus įtakos veiksmus

Siekiant bent minimaliai padidinti galimybes skaidrinti teisėkūros procesą, siūlome numatyti pareigą politikams ir kitiems asmenims, kurių atžvilgiu siekiama daryti įtaką, deklaruoti visus įtakos veiksmus, o ne tik veiksmus, vykdomus pagal lobistinės veiklos įstatymą. Atkreipiame dėmesį, kad toks reguliavimas:

- užtikrintų didesnę skaidrumą ir sumažintų riziką politikams prasižengti (kiekvienam konkrečiu atveju politikas nebeturėtų svarstyti, ar bendrauja su lobistu, ar su tokio statuso neturinčiu asmeniu, taip pat nebeturėtų abejonių, ar turi deklaruoti susitikimą, jei asmuo neprisistatė lobistu);

- bent iš dalies neutralizuotų galimas neigiamas pasekmes, kylančias iš numatomo reguliavimo, pagal kurį įtaką teisėkūrai siekiantys daryti asmenys gali būti nesuinteresuoti registruotis lobistais ir siekti šią veiklą vykdyti per Teisėkūros pagrindų įstatymo nuostatas steigdami (fiktyvias) nevyriausybinės organizacijas¹ (kadangi pagal šio įstatymo nuostatas jos gaus tas pačias privilegijas kaip ir lobistai, tačiau jų atskaitomybė ir veiklos priežiūra bus žymiai mažiau reguliuojama, o

¹ Atkreipiame dėmesį, kad kol kas nėra aišku, kaip bus tobulinimas nevyriausybinės organizacijos apibrėžimas priimant Nevyriausybinų organizacijų plėtros įstatymo pakeitimus, turint omenyje, kad šiuo metu galiojantis apibrėžimas sudaro galimybes steigti „nevyriausybinės organizacijas“, kurios gali atstovauti vien tik privačius asmenų interesus. Taip pat egzistuoja galimybės po „nevyriausybinės organizacijos“ priedanga veikti organizacijoms, ginančioms verslo interesus.

atsakomybė už pažeidimus iš esmės nekils) – dėl to kyla rizika, kad tokių organizacijų įtakos darymo veikla bus nedeklaruota.

Šiuo tikslu Teisėkūros pagrindų įstatymo projekte siūlome numatyti naują 5³ straipsnį, pakeisti buvusį 5³ straipsnį 5⁴ straipsniu, ir juos išdėstyti taip:

„5³ straipsnis. Asmenų, kuriems siekiama daryti įtaką, pareigos

1. Respublikos Prezidentas, Seimo, Vyriausybės nariai, viceministrai, Vyriausybės, ministerijų kancleriai, politinių partijų vadovai, merai, savivaldybių tarybų nariai, savivaldybių administracijų direktoriai ir jų pavaduotojai privalo deklaruoti jų atžvilgiu darytus įtakos veiksmus dėl kiekvieno teisės akto projekto Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai ne vėliau kaip per septynias dienas nuo įtakos dėl konkretaus teisės akto projekto darymo pradžios (žodinio ar rašytinio (taip pat ir elektroninėmis priemonėmis) teisės akto projekto nuostatų aptarimo su įtaką siekiančiu daryti asmeniu) elektroninėmis priemonėmis Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos nustatyta tvarka Skaidrių teisėkūros procesu informacinėje sistemoje.

2. Valstybės pareigūnai, kiti valstybės tarnautojai ir kiti asmenys, kurie pagal teisės aktų nustatyta tvarka jiems suteiktas pareigines funkcijas dalyvauja rengiant, svarstant ir priimant teisės aktus, privalo deklaruoti jų atžvilgiu darytą įtaką dėl kiekvieno teisės akto projekto institucijų, kuriose šie asmenys dirba, vadovams ar jų įgaliotiems atstovams ne vėliau kaip per septynias dienas nuo įtakos darymo veiksmų dėl konkretaus teisės akto projekto pradžios (žodinio ar rašytinio (taip pat ir elektroninėmis priemonėmis) teisės akto projekto nuostatų aptarimo su įtaką siekiančiu daryti asmeniu) atitinkamų institucijų vadovų nustatyta tvarka.

3. Asmuo, kuriam siekiama daryti įtaką, skaidrių teisėkūros procesų deklaracijoje turi nurodyti:

- 1) savo vardą, pavardę, pareigas;
- 2) teisės akto, teisės akto projekto, dėl kurio jo atžvilgiu buvo siekiama daryti įtaką, pavadinimą;
- 3) siekiančio daryti įtaką asmens vardą, pavardę arba juridinio asmens pavadinimą.“

„5⁴ straipsnis. Informacija apie daromą įtaką teisėkūrai

1. Siekiant užtikrinti daromos įtakos teisėkūrai viešumą ir skaidrumą, Skaidrių teisėkūros procesų informacinėje sistemoje tvarkomi ir Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos interneto svetainėje viešai skelbiami šio įstatymo 5² straipsnio 2 dalyje nurodyti metinių skaidrių teisėkūros procesų deklaracijų duomenys ir 5³ straipsnio 3 dalyje nurodyti asmenų, kuriems siekiama daryti įtaką, skaidrių teisėkūros procesų deklaracijų duomenys.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti duomenys Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos interneto svetainėje viešinami trejus metus nuo vienkartinės arba metinės skaidrių teisėkūros procesų deklaracijų paskelbimo, Skaidrių teisėkūros procesų informacinėje sistemoje saugomi dvidešimt penkerius metus nuo šių duomenų viešinimo termino pabaigos.“

2. Dėl galimybės asmeniui savanoriškai tapti lobistu

Atsižvelgiant į tai, kad gali būti asmenų, norinčių tapti lobistais (pvz., gali būti, kad kai kurios nevyriausybinių organizacijos išreikš norą tapti lobistais), siūlytume sudaryti sąlygas ir kitiems asmenims, kurie nori turėti lobisto statusą, šį statusą gauti. Siūlome Lobistinės veiklos įstatymo projektu siūlomą keisti 7 straipsnį laikyti šio straipsnio 1 dalimi, o straipsnį papildyti nauja 2 dalimi:

„2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytą veiklą vykdančio asmuo gali pateikti Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai prašymą įrašyti jį į lobistų sąrašą. Tokiu atveju šis asmuo įgyja visas lobisto teises ir pareigas.“

2. Dėl lobistinės veiklos vykdymo neturint lobisto pažymėjimo

Siekiant užtikrinti teisėkūros proceso skaidrumą, o ne nubausti asmenį, kuris veikia neturėdamas lobisto pažymėjimo, siūlome numatyti, kad tais atvejais, kai paaiškėja, kad asmuo vykdo lobistinę veiklą, tačiau nėra įtrauktas į lobistų sąrašą, nors turėtų jame būti, jis nebus laikomas vykdančiu neteisėtą lobistinę veiklą, jei per 5 darbo dienas nuo lobistinių veiksmų atlikimo bus įrašytas į lobistų sąrašą, ir Lobistinės veiklos įstatymo projekto 6 straipsnį išdėstyti taip:

„6 straipsnis. Neteisėta lobistinė veikla

1. Lobistinė veikla yra neteisėta, jeigu:

1) ~~ją vykdo į lobistų sąrašą neįrašytas asmuo lobistas nedeklaruoja lobistinės veiklos šio įstatymo nustatyta tvarka;~~

2) ~~asmuo ją vykdo po to, kai jo lobistinė veikla šio įstatymo nustatyta tvarka buvo sustabdyta ir apie sustabdymą jis buvo informuotas; ją vykdo į lobistų sąrašą neįrašytas asmuo, išskyrus šio straipsnio 2 dalyje nurodytą atvejį.~~

2. Neteisėta lobistinė veikla nelaikoma į lobistų sąrašą neįrašyto asmens vykdoma lobistinė veikla, jei asmuo per dešimt darbo dienų po lobistinės veiklos vykdymo veiksmų yra įrašomas į lobistų sąrašą.

3) ~~asmuo ją vykdo po to, kai jo lobistinė veikla šio įstatymo nustatyta tvarka buvo nutraukta ir apie nutraukimą jis buvo informuotas;~~

4) ~~lobistas klaidina ar apgaudinėja asmenį, kuriam lobistinė veikla siekiama daryti įtaką, pateikdamas tikrovės neatitinkančius faktus ar aplinkybes dėl teisės akto ar administracinio sprendimo priėmimo arba nepriėmimo;~~

5) ~~ja siekiama daryti įtaką, kad būtų priimtas arba nepriimtas teisės aktas, administracinis sprendimas, kuris tiesiogiai susijęs su lobisto išrinkimu valstybės politiku ar skyrimu į valstybės politiko, valstybės pareigūno, valstybės tarnautojo ar teisėjo pareigas;~~

6) ~~veikiama nesudarius lobistinės veiklos sutarties, be juridinio asmens pavedimo ar nesamo lobistinės veiklos užsakovo vardu;~~

7) ~~lobistas vienu metu atstovauja priešingus interesus turintiems lobistinės veiklos užsakovams.“~~

3. Kiti redakciniai siūlymai

- Siūlome patikslinti 7 straipsnio 8 punktą, numatant, kad lobistine veikla nebūtų laikomi veiksmai, kai asmuo dalyvauja institucijų posėdžiuose ir pasitarimuose, kurie yra protokoluojami ir daromas jų garso įrašas, šį punktą formuluojant taip:

„8. asmenų veikla, kai jie dalyvauja viešuose renginiuose ir (ar) renginiuose, kurie viešai transliuojami, protokoluojami ir (arba) daromas jų garso įrašas“.

- Siūlome patikslinti Lobistinės veiklos projektu keičiamo 9 (buvusio 11) straipsnio 3 dalies 4 (buvusį 5) punktą, nekeičiant jo turinio, formuluojant taip:

„45) įsiteisėja apkaltinamasis nuosprendis už korupcinio pobūdžio nusikalstamą veiką arba sunkų ar labai sunkų nusikaltimą;“.